

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Eginhardi locus ex Annalibus explicatus. Item Capitulare anni 779.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

coporum auctoritate desinita sunt. Tassiloni Duci Baioaria venia à Karolo data, nulla Episcoporum mentione facta.

IX. Causa communes in synodis generalibus tractari solite. Causa verò qua communes non erant, in provinciis agitabantur.

ADDITIO.] Agitur de Concilio Narbonensi adversus Felicem Vrgellensem; quod jussu Hadriani primi & Karoli magni habitum est. Ejus Acta referuntur. Tum disputatur de tempore hujus Concilij. Reges Francorum, Imperatores interdum dicti, tamen Imperium Romanum non obtinerent. De limitibus dioceseos Narbonensis & Helenensis. De episcopatu Ansonensi & archiepiscopatu Tarracoenensi. Confinium Hispaniæ, id est, diocesis Ansonensis.

I. **S**VB Carolo magno politia ecclesiastica restaurata est juxta antiquos canones, cura & diligentia hujus Principis, qui eos renovari procurabat in generalibus regni conventibus; novisque condi præcipiebat, si necessitas postularet. Quoniam verò Hincmarus Remensis Archiepiscopus impensè laudavit ordinem in his conventibus observatum ævo Caroli magni, brevis ejus descriptio ineunda est per aversionem, utilis futura ad rectè intelligendum diversa loca Synodorum, Capitularium, & veterum annalium illius ævi. Adalardus Abbas Corbeienfis, propinquus & Consiliarius Caroli magni, librum ediderat *De ordine Palatii*, cujus synopsis retulit Hincmarus: in quo aiebat duos unoquoque anno conventus haberi solitos; quorum unus generalis esset, alter verò particularis. Primus constabat ex Episcopis & Abbatibus & Comitibus regni; & in eo disponebatur status politicus in eum annum. Secundus autem constabat ex antiquioribus Episcopis & Comitibus, & ex nonnullis etiam ex iis ministris quorum consiliis Princeps utebatur in republica administranda; in eoque conventu seceretò digerebantur ac decernebantur ea quæ proponi & statui debebant in proximo conventu generali. Præterea conventus ille virorum principum ordinabat negotia quæ per annum incidebant, quæque differri non poterant, sive pro renovandis induciis, aut ob bellum minimè expectatum, aut ob alias similes occasiones.

II. In his conventibus, præcipueque in generalibus, condebantur statuta de rebus ecclesiasticis & civilibus. Rex enim conventui proponebat nonnulla capitula, de quibus deliberari volebat in conventu; ut disertis verbis adnotavit Hincmarus. Heic autem animadvertere potest lector, in usu tunc apud nos fuisse modum agendi quem Romani Imperatores olim usurpabant, de quo supra disserui; tum etiam revoca-

ri potest exemplum Clodovei primi Regis Chistiani, qui Synodo Aurelianensi dedit *Titulos*, id est, capitula de quibus agi voluit in Concilio. Eundem ordinem sequebatur Carolus magnus. *Mox*, inquit Hincmarus in capite xxxiv. ejusdem epistolæ, auctoritate regia per denominata & ordinata capitula, que vel ab ipso per inspirationem Dei inventa, vel undique sibi nunciata post eorum abscessum (id est, postremum conventum habitum) præcipue fuerant, eis ad conferendum vel considerandum patefacta sunt.

III. Acceptis capitulis, optimates examinabant causas; ea tamen ratione, ut penes antiquiores esset maxima in censendo auctoritas, eisque juniores consensum suum adderent. Juniores tamen interdum loquebantur, sed ut sensus suos potius promerent quam ut suffragij ferendi jure uterentur. Discussio isthæc biduum aut triduum durabat; delegato palatinis ministerio ut Regis responsa super dubiis propositis ad conventum referrent, donec ad eum delata foret deliberatio synodalis. Tunc verò Princeps eam sententiam præferbat quam æquiores existimabat, eamque omnes dein amplectebantur. *Donec*, inquit Hincmarus in cap. xxxiv. ejusdem epistolæ, *res singula ad effectum perductæ, gloriosi Principis auctori in sacris ejus obtutibus exponerentur, & quidquid data à Deo sapientia ejus eligeret, omnes sequerentur.*

IV. Attamen quia differentia occurreret in causis, quarum aliæ erant spirituales, aliæ verò seculares, quædam verò mixtæ, discrimine etiam aliquo utebantur in modo deliberandi. Episcopi enim & Abbates seorsim à laicis conveniebant; foris nempe, si cœlum serenum esset, aliàs intra ædes; ita ut unusquisque suam Curiam haberet discretam ac separatam, ac splendide ornata & instructam, ad quam summo manè conveniebatur. Comites verò & optimates à reliquis laicis discerniebantur *subsellis honorificabiliter preparatis*. Inter deliberandum autem, seorsim interdum promebant sententiam suam, interdum simul congregabantur, prout ipsis videbatur, ut se ad generalem causarum accommodarent, quæ aut spirituales erant, seculares, aut mixtæ: in eorum manebat potestate quando simul vel quando separati residerent, prout eos tractanda causa qualitas docebat, sive de spiritualibus, sive de secularibus, seu etiam commixtis.

V. Descriptio hæc viam aperit ad genuinum manifestumque sensum verborum Eginhardi, cujus scriptio accuratissima est præ omnibus illius ævi annalium scriptoribus. Is ergo scribit Pippinum Regem, habito con-

Hincmar. ep. 5. cap. 19. edit. Mogunt. His in anno placita duo tenebantur etc. in suo placito generaliter universorum majorum, etiam Clericorum, quibus laicorum, conveniebatur.

Suprà cap. 11. hujus libri.

ventu generali in Gentiliaco villa, synodum habuisse de quaestione Trinitatis & de cultu imaginum, id est, eum discussioni Episcoporum qui in conventu generali aderant commississe quaestionem de rebus spiritualibus. Eadem distinctio adhibenda est verbis Caroli magni ex Capitulari anni DCCCLXXIX. dum jubet ut constitutiones patris sui Pippini observerentur, sive illæ quæ in placitis factæ sunt, sive in synodis, id est, de causis civilibus & ecclesiasticis: *Capitula verò quæ bonæ memoriæ genitor noster in suis placitis constituit & in synodis, conservari volumus.* Nam licet annalium scriptores & Pippinus vocem *Synodus* usurpaverint pro conventu generali, attamen utriusque distinctio introducta est postquam canonum auctoritas manifestius invaluit. Verùm quia canones de disciplina lati ad republicam spectabant, materia hæc ab Episcopis simul cum laicis tractabatur; nec aliud Episcopis solis permittebatur quàm quaestiones merè spirituales. Sanè Capitulare anni DCCCLXXIX. decretum est ex sententia Episcoporum, Abbatum, & Comitum, cum consensu Regis: *Congregatis in unum synodali Concilio Episcopis, Abbatibus, virisque illustribus * Comitibus, unà cum piissimo Domino nostro, secundam Dei voluntatem pro causis opportunis consenserunt.* Post conditos canones, controversiæ particularium personarum agitabantur; quas Princeps reservabat cognitioni conventus generalis, si fortè Comes Palatinus eas ob aliquam causam noluerat definire.

VI. Docuit nos ergo Hincmarus ordinem observari solitum illa ætate in conventu generali Galliarum ad discutiendas causas canonicas, earumque decisionem ab arbitrio Regis pependisse, qui eam pro libito confirmabat aut retractabat. Idem agendi modus probari etiam potest exemplo valde illustri, quod innititur testimonio omnium Episcoporum Galliarum. Carolus magnus, ætate jam provectæ, cupiens integrè restaurare politiam ecclesiasticam, iussit anno DCCCXIII. ut Episcopi Galliarum conventus ecclesiasticos agerent in quinque locis, id est, apud Arelatensem urbem, Moguntiacensem, Remensem, Turonensem, & Cabilonensem. At Episcopi, gratias agentes Carolo quòd eos congregari iussisset, quosdam canones considerunt postquam causas examinaverant summa cura & diligentia. Concilium enim Moguntinum docet eos viros qui in illa synodo aderant, in tres turmas fuisse divisos; quarum primam constituebant Episcopi quærentes remedia malorum in sacris Scripturis & canonibus; in

alia verò turma confedissee Abbates, regulam sancti Benedicti legentes, atque tractantes diligenter qualiter monachorum vitam in meliorem statum atque augmentum cum Dei gratia perducere potuissent; in tertia demum, Comites, qui in eam curam sedulo incumbabant, ut leges mundanas sive seculares examinarent, & jus cuique suum tribuerent, vulgi iustitias perquirentes, omniumque advenientium causas diligenter examinantes, modis quibus poterant iustitias terminantes. Denique Concilia isthæc, cum intelligerent quæ sint regie auctoritatis partes, canones ecclesiasticos à se editos tradunt Principi, ut eos emendet, si ei ita visum fuerit; si verò eos æquitate niti existimaverit, confirmet. Obsequio autem illo defunguntur verbis conceptis, ad calcem canonum, velut Concilium Arelatense & Turonense; aut in præfatione, velut Moguntinum & Cabilonense. En verba Concilij Arelatensis: *Hæc igitur sub brevitate, quæ emendatione digna perspeximus, quàm brevissimè adnotavimus, & Domino Imperatori præsentanda decrevimus, poscentes ejus clementiam ut si quid hic minus est, ejus prudentia suppleatur; si quid secus quàm se ratio habet, ejus judicio emendetur; si quid rationabiliter taxatum est, ejus adjutorio divina opitulante clementia perficiatur.* Præfatio autem Concilij Moguntini sic habet: *Quatenus ea quæ paucis perstrinximus capitulis à vestra auctoritate firmentur, si tamen vestra pietas ita dignum esse judicaverit; & quidquid in eis emendatione dignum reperitur, vestra magnifica imperialis dignitas jubeat emendare.* Postquam autem canones illorum Conciliorum ad Carolum delati fuere, eos præsentem se examinari iussit in conventu generali Aquisgranensi, ubi eos confirmavit, ut vim legum obtinere possent. Ita enim docent annales Eginhardi. *Constitutionem quæ in singulis (id est, synodis) factæ sunt collatio coram Imperatore in illo conventu habita.*

VII. Qui verò scire voluerit quam cura negotia tractarentur illa ætate, legat canones Concilij Francofordiensis anno DCCCXIV. celebrati. Constat illud ex Episcopis omnium provinciarum quæ Caroli imperio parebant, ex Gallia nimirum, Germania, & Italia, eique præterea intererant Theophylactus & Stephanus Episcopi, Hadriani primi Papæ Legati. Itaque ei synodo interfuit legatio sedis apostolicæ. Convocatio tamen ejus facta est jussu Principis. Testis erit Eginhardus, cujus ea sunt verba ad annum DCCCXIV. *Concilium Episcoporum ex omnibus regni provinciis congregavit. Quin & canon primus ejusdem Concilij id apertè proficitur: Coniungentibus, Deo fa-*

Capitulare anni
2. cap. 11. re-
tum 29. Simon.
Kilb. 7. Capit.
cap. 11.

Uter feminis
dicit in ver. cod.
M. S. Ecclesie Al.
lucilla

Hincmar. c. 33.

Eginhardus ad
an. 813. Concilia
quæque jussu ejus
sive hanc Eccle-
siam corrigendo
per unum Galliam
et Episcopos cele-
brata sunt.